

Läkarutbildningens dilemma

Läkarutbildningens dimensionering har i alla tider varit en hjärtefråga för Läkarförbundet, med syftet att åstadkomma en arbetsmarknad i balans både för de blivande och för de redan verksamma läkarna. Några decennier tillbaka fanns det rätt rigida samhälleliga styrsystem för hur många läkare som skulle utbildas, och inte minst till vilka specialiteter.

Successivt har dessbättre tilltron till detta slags »planhushållning« minskat, men alltjämt spelar intagningen till läkarutbildning i Sverige en inte oväsentlig roll i den politiska diskussionen om den framtida läkartillgången. I sak är det emellertid flera andra faktorer som också har stor betydelse för utvecklingen av läkarnas arbetsmarknad.

Här kan nämnas det stora tillskottet av invandrade läkare som under senare år närmast har motsvarat en hel fakultets »produktion«. Kommer denna tendens att hålla i sig? Vi har också ett inte oväsentligt antal studerande som genomgår läkarutbildning utomlands, främst i Danmark och Polen. Hur stor andel av dem har för avsikt att arbeta i Sverige? Och hur kommer landstingens ekonomi att utvecklas – har de råd att efterfråga fler läkare?

Samhällets utgifter för hälso- och sjukvård har vuxit under de senaste åren, och det tycks finnas en politisk förståelse för en fortsatt ökning av vårdens andel av BNP. Landstingens skatteunderlag har ökat markant, och regeringen har aviserat ökade statsbidrag för att möta behoven av vård och omsorg för äldre.

Idag tycks det därmed råda viss samsyn mellan beslutsfattare på olika nivåer och Läkarförbundet om att det finns en risk för ett läkarunderskott under den närmaste tioårsperioden. Den främsta anledningen är de stora pensionsavgångarna, som under denna period i genomsnitt kommer att uppgå till cirka 1 100 läkare varje år.

Socialstyrelsen, Högskoleverket och Sveriges Kommuner och Landsting har alla förordat en utbyggnad av läkarutbildningen, något som också redan inletts. I år är tillskottet 165 helårsstudenter, och för nästa år har regeringen föreslagit en ökning med ytterligare 185 vid universiteten i Lund, Umeå och Linköping samt vid Karolinska institutet.

Ar detta en rimlig nivå för läkarutbildningen? Hur ska Läkarförbundet ställa sig till denna dimensionering? Frågan har på sistone varit föremål för diskussion i förbundets utbildnings- och forskningsdelegation (UFO), och i dagarna kommer den även att behandlas i centralstyrelsen.

sen. Risken för ett läkaröverskott under överskådlig tid förefaller som nämnts liten, men det kan finnas andra aspekter av betydelse för förbundets agerande.

Medicine studerandes förbund, MSF, har varnat för att den föreslagna utökningen gör att det blir ännu trängre på de kliniska kurserna, med risker för utbildningens kvalitet. Redan nu hinns många praktiska moment inte med på orter där det går många studenter per handledare. Även Sylf har framhållit att det blivit alltmer problematiskt för studenterna att få tillräckligt med klinisk praktik.

Den nya regeringen har i flera sammanhang poängterat betydelsen av kvalitet i utbildningsväsendet. För läkarutbildningen avgörs kvaliteten av om det finns fullgoda resurser såväl för den teoretiska/vetenskapliga delen som för de kliniska kurserna. Redan idag finns här alltså brister som borde åtgärdas – hur blir det med ännu fler läkarstuderande?

Bedömningen av möjligheterna att tillgodose kvalitetskraven kommer att vara avgörande för hur Läkarförbundet ser på politikernas önskemål om fortsatt utbyggnad av läkarutbildningen. Förhoppningsvis lyssnar regeringen och avsätter de resurser som behövs för ett tillräckligt antal lärare och handledare i utbildningens alla olika delar.

Och då har man ändå inte löst en annan, lika väsentlig, aspekt på läkarförsörjningen – den brist på utövare som redan är tydlig inom allmänmedicin, psykiatri och geriatrik – specialiteter av största betydelse för framtidens vård av en åldrande befolkning. Här behövs ett nytänkande för att kunna attrahera många fler att utbilda sig i dessa discipliner!

»Bedömningen av möjligheterna att tillgodose kvalitetskraven kommer att vara avgörande för hur Läkarförbundet ser på politikernas önskemål om fortsatt utbyggnad av läkarutbildningen.«

UNO KÄÄRIK
ledarredaktör

Färre svenskar till dansk läkarutbildning

Det ska bli svårare för svenska studenter att komma in på den danska läkarutbildningen. Det har utbildningsminister Lars Leijonborg och danske vetenskapsministern Helge Sander enats om. Sydsvenskan (ober lib) kommenterar:

»En lösning för att bromsa strömmen av svenska läkarstuderande till Danmark är i sikte. Bra. Men då måste utbildningsplatserna i Sverige öka.

I Sverige råder läkarbrist. Toppbetyg krävs för en plats på utbildningen. Därför söker sig hundratals studenter varje år till

Danmark – reglerna för omräkningen av betyg gör det lättare att bli antagen. Men de flesta återvänder efter examen.

Möjligheten att studera i ett annat EU-land är viktigt att värna. Men Sveriges ovilja att öka antalet platser på läkarutbildningen har bäddat för danska protester om att Sverige snyltar på grannlandet.

Nu verkar utbildningsminister Lars Leijonborg och hans danska kollega överens om att ändra betygsreglerna.

Det är hög tid för Sverige att ta sitt ansvar för behovet av doktorer.«

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm